

Sámi joatkkaskuvla ja boazodoalloskuvla

Mathis Persen Bongo 16.8.2021

Rektors tale til ansatte på Samisk videregående skole og reindriftsskole

Velkommen til nytt skoleår

Jeg vil med dette ønske velkommen til alle dere som jobber på Samisk videregående skole og reindriftsskole, både de som allerede har arbeidet på vår skole, og de nyansatte. Jeg ønsker velkommen til nytt skoleår - til lærerne, lederne og studieinspektøren/kursinspektør, administrasjonen, IT-avdelingen, vaktmesteren, rengjøringspersonell, kantineansatte, PPT, vernetjenesten, bibliotekansatte og velkommen til styreleder og enhetsleder. Dere er alle viktig for at vi og elevene ved denne skolen skal kunne lykkes.

Som dere vet er jeg selv nyansatt her på skolen og av den grunn har jeg litt sommerfugler i magen, slik sikkert også andre nyansatte har. Jeg er Mathis Persen Bongo og er ny rektor ved Samisk videregående skole og reindriftsskole.

I dag er vi glad fordi styreleder for de Samiske videregående skoler er på besøk hos, og følger skolestarten. Før jeg holder talen min, så gir jeg ordet til styreleder Ingrid Hernes.

Værsågod styreleder!

Velkommen til nytt skoleår til alle ansatte.

Jeg har gleden av å presentere dere for skolens nye rektor, Mathis Persen Bongo.

Mange av dere kjenner han fra før, og mange har allerede blitt kjent med han på skolen de siste par ukene. Til Mathis vil jeg si, du kommer til en særdeles veldrevet skole og svært dyktige medarbeidere. Jeg er imponert over hva skolen med sine folk har prestert gjennom den tida jeg har vært styreleder.

Usedvanlig mange har bygd kompetanse de siste årene, kollegiet har i fellesskap lagt til rette for at det har latt seg gjøre. Du overtar en skole som gjennom mange år har hatt gode faglige resultater og svært høy gjennomføringsgrad. De fleste elevene har valgt samisk som førstespråk, 96 eller 98 %. Jeg opplever et

kollegium og en ledergruppe som er dedikert til sine oppgaver og har eleven og mennesket i sentrum.

Til personalet vil jeg si: Dere har fått en rektor med godt omdømme fra alle steder han har vært ansatt, han er faglig dyktig, jovial og bryr seg om sine medmennesker. Han har bred og allsidig erfaring innen det samiske utdanningssystemet med undervisningspraksis både fra videregående skole og høyere utdanning. Det har alltid vært store søkertall til de utdanningene han har vært leder for. Han kjenner både den teoretiske og praktiske delen av fagene i VGS, og har gjennom sin bakgrunn fra reindrift et utvidet perspektiv på den samiske dimensjonen. Pedagogisk entreprenørskap og innovasjon har vært sentralt i han yrkeskarriere. Han har hovedfag i yrkespedagogikk og holder nå på å ferdigstille sin doktorgrad i yrkespedagogikk/ pedagogikk. I tillegg til sin pedagogiske bakgrunn er han utdannet IT ingeniør og har også utdanning innen økonomisk administrativ ledelse.

Som styreleder er jeg svært godt fornøyd med at han tidligere har hatt erfaring fra byggeprosess for skolebygg. Det lover godt for den fasen av byggeaktivitet som nå skal videreføres mot ny skole. Mathis har høye forventninger både til seg selv og andre og er svært opptatt av å skape en god skole både for elevene og personalet. Jeg vil ønske dere lykke til med ny rektor. Han vil helt sikkert i starten ha behov for hjelp og støtte fra dere, ta godt i mot ham!

Mathis, du går inn i en ny rolle innen utdanningssystemet. Du skal lede og vise vei for elever med sine foreldre, lærere, ledergruppen og administrativt personale innen økonomi, IKT, arkiv, vaktmester, renholdere, kantine, mfl. Jeg ønsker deg alt godt og lykke til med utfordringene du har foran deg!

Takk for meg!

Takk Ingrid!

Jeg vil først si noe ord om meg. Jeg er oppvokst i reindriften og er fortsatt med på ulike aktiviteter som hører til reindrift. Det er dette utgangspunktet som har formet meg med hensyn til mine utdanningsløp, arbeidsoppgaver og yrke. Jeg holder på å avslutte doktorgrad i yrkespedagogikk – *“Hvordan tilpasse utdanning på høyere nivå til reingjetere som ikke har mulighet til å følge ordinære utdanningsprogram på Campus”*. Jeg har hovedfag eller mastergrad i yrkespedagogikk, er IT ingeniør og har også utdanning i ledelse, innovasjonsledelse, styreutvikling og samfunnsansvar. Disse utdanningene har jeg hittil brukt

som utgangspunkt i mine arbeider på min tidligere arbeidsplass på Samisk høgskole.

På et tidlig tidspunkt i mitt liv vokste det frem et ønske om at jeg ville arbeide med utdanninger som er rettet mot samisk ungdom, den samiske, befolkningen og samisk samfunn. Dette arbeidet har vært viktig og interessant for meg, som jeg nå vil videreføre i rektorjobben.

Gjennom dette har jeg på en naturlig måte kunnet bruke tradisjonell kunnskap som utgangspunkt i utdanninger, forskning og andre arbeidsoppgaver til gode for det samiske samfunnet. Slik har samisk forståelsesgrunnlag og samiske læringsmåter vært i sentrum i alle arbeider jeg har jobbet med. Dermed kan man si at samisk- og urfolkskunnskap har styrt mine valg, utdanninger, forskning og yrker.

Tradisjonell kunnskap, samisk språk og samisk kunnskap er også viktig med i bakgrunn i at vi er blitt godkjent som WINHEC-skole, og dermed en urfolks institusjon.

Hvis jeg skal si noe om min lederstil, så har jeg en distribuert tilnærming til ledelse. Dette betyr at jeg har en deltakende og delegerende arbeidsmåte hvor samarbeid mellom leder og ansatte er i sentrum, og der både menneskeorientering og oppgaveorientering er viktig. Arbeidsmåten min er å veilede i stedet for å styre. Jeg har en dynamisk tenkemåte - Jeg tenker at det finnes ikke bare en løsning på utfordringer, og at det ofte kan være flere løsninger. Slik blir min filosofi at hvis en dør lukkes, så åpnes alltid en ny dør, eller en ny løsning utvikles. Jeg er rettferdig og pålitelig - og det som gleder meg mest er at både ansatte og elever lykkes med sine arbeidsoppgaver.

Derfor synes jeg at det er viktig at alle gis muligheter til å utvikle seg innenfor sine arbeidsfelt. Dette skal igjen føre til at skolen blir en utviklingsrettet og innovativ organisasjon

For meg er samarbeid viktig og jeg ønsker at vi alle kan samarbeide godt slik at elevene får den beste utdanningen her hos oss. Videre er det viktig at vi respekterer hverandre, at vi alle bidrar til at vi alle føler oss trygge på arbeidsplassen vår og at vi føler trygghet i forhold til kollegaer.

Jeg har bestandig interessert meg i valg av pedagogisk ståsted i ulike undervisningssituasjoner - fordi det er dette som styrer hvordan vi lykkes som pedagogiske ansatte. Jeg har nå etter den korte tiden her på skolen erfart at på vår skole er det vidt spekter av utdanninger, fra de som har grunnlag i tradisjonell kunnskap - som for eksempel Duodji og reindrift og

til utdanninger der læringen skjer gjennom teknologi, som f.eks., E-Sport. Jeg gleder meg veldig til å lede og bli kjent med hele studieporteføljen fremover.

Vi vet at i forbindelse med fagfornyelsen og ideen om fremtidens skole, er blant annet teknologi og digital kompetanse viktig, og dette skal vår skole også følge.

I koronatiden har vi fått erfare hvor viktig det er å ha teknologiske løsninger og digital kompetanse for å kunne undervise på avstand, og kompetanse i nettundervisning er dermed også viktig. I dag er det mulig å tilegne seg kunnskaper via nettet, og på den måten tilpasse et utdanningsløp til seg selv gjennom ulike nettutdanninger som tilbys internasjonalt. Slike kompetanser er det behov for når vi nu skal utvikle nettutdanningsstrategier. Disse metodene gir oss også mulighet til å nå til andre urbefolkninger med våre utdanningstilbud.

Dagens skole er ikke bare skole som klarer seg alene med de arbeidsoppgaver og tilbud som finnes på skolen. Samfunnet endres fortere enn det skolen normalt klarer å følge. Dette må vi ha i tankene. Derfor trenger vi den kunnskapen som finnes i samfunnet. Derfor er det viktig å bygge nære relasjoner til ulike samfunnsaktører, det er viktig å samarbeide med *søster skolen* i Karasjok, andre utdanningsinstitusjoner, bedrifter, organisasjoner og også *mestere* av tradisjonell kunnskap. Vi trenger deres kunnskap til å utvikle og forberede våre elever til fremtidige arbeidsoppgaver.

Vi som arbeider med å gi utdanning til samiske ungdom, den samiske befolkningen og urfolksungdom har et særlig ansvar for det samiske samfunnets på tvers av riksgrensene. Vårt ansvar er også å sørge for at samisk identitet, som krysser både tradisjonell kunnskap og skolekunnskap, synliggjøres godt og fremheves som veldig viktig. Vi har et særlig ansvar å videreføre og bruke samiske verdier, og å utvikle samisk kultur og språk, og på den måten utvikle det samiske samfunn etter samenes premisser. Fordi samisk språk er veldig viktig, er det viktig at flere lærer seg samisk og tar det i bruk i undervisning og arbeid.

Vi som arbeider her på Samisk videregående skole og reindriftsskole, vi har et felles mål, at de årene våre elever er her på skolen, skal de kunne utvikle både kunnskaper, ferdigheter og holdninger fordi dette bidrar til at elevene klarer seg godt i livet, i ulike yrker og andre oppgaver i samfunnet.

Vi må sørge for at elevene opplever gode læringsprosesser hvor vi alle har nær oppfølging, tydelig ledelse og veiledning på alle nivåer. Vi har

også et stort ansvar å tilrettelegge for gode relasjoner mellom elever og ansatte, mellom elever og elever, og mellom skolen og foresatte. Det er elevenes læring som er i sentrum for våre arbeidsoppgaver.

Videre er det viktig å utvikle elevenes personlighet, oppførsel og moral, og at alle gis mulighet til å trives på skolen og i arbeidet. Derfor må vi som underviser tilpasse læringsprosesser slik at elevene får erfare ulike læringssituasjoner der de får være aktive, nysgjerrige og inkluderende.

Jeg har store forventninger til at vi alle sammen er med på å skape en god skole der trivsel, kreativitet og trygghet er i sentrum. Jeg mener HMS-arbeid er sentral slik at vi alle bidrar til et godt arbeidsmiljø og forebygge konflikter.

Det er viktig å løse alle saker med utgangspunkt i lover, avtaler og retningslinjer.

Jeg ser at vi har store muligheter for å utvikle vår skole til å bli fremtidens skole. Dette fordi skolen har ansatte som har høy og ulik kompetanse som det samiske samfunnet trenger i fremtiden. Min visjon er å utvikle fremtidens skole som er tilpasset fremtidens samiske ungdom og samfunn. En slik visjon er mulig å få gjennomført fordi styremedlemmene i styret for de samiske videregående skoler besitter høy kompetanse og lang erfaring både innenfor tradisjonell kunnskap og vitenskap som kan bidra til at vi lykkes.

Takk for oppmerksomheten!